

Szent Bertalan apostol

Szent Bertalan az Úr tizenkét apostolának egyike, de nagyon keveset tudunk róla. Már a neve körül is nehézségek vannak, mert a négy apostolnévsorban (Mk 3,18; Mt 10,3; Lk 6,14; ApCsel 1,13) Fülöp mellett szerepel mint Bertalan; ugyanakkor Szent János evangéliumában ugyancsak Fülöppel együtt jelenik meg, de Natánael néven (Jn 1,45-- 50). Valószínűnek látszik, hogy a Bertalan -- ami a Bartholomeus vagy Bartalmaj, azaz Talmi fia magyarosított formája -- a családi, a Natánael pedig a személyneve. Az ilyen kettős elnevezések akkoriban gyakoriak voltak (lásd Simon, Jónás fia).

Apokrif iratok és az Arany Legenda tudósítása szerint Bertalan előbb Itáliában, majd Örményországban hirdette az evangéliumot. A legenda elbeszéli, hogyan győzedelmeskedett a maga gyógyító tudományával egy pogány bálvány felett. (A bálvány történetesen a Berytus névre hallgatott – az ókori Berytus, ma Beirut nevű város után –, s a név emlékeztet Bertalanéra, talán célzásképpen pogány múltjára.) Az apostolt általában ördögűzőként tartják számon. Örményországban halt mártírhalált. Asztragész király (görög „Csupacsillag”) előbb megvesszőztette, aztán megnyúzatta, majd keresztre feszítette, végül lefejeztette. Ismertetőjele a szőlőmetsző késre emlékeztető nyúzóké.

A Sixtusi kápolnában Michelangelo úgy ábrázolja az Utolsó ítélet c. képen, hogy egyik kezében kést, a másikban a tulajdon bőrét tartja. Azt is mondják, hogy Michelangelo erre a bőrre az önarcképét festette rá.

Bertalan apostol ereklyéi a 6. században kerültek Lipari szigetére. 938-ban III. Ottó császár Beneventóból Rómába vitette az ereklyéket, ahol a Tiberis szigetén templomot épített az apostol tiszteletére. E szigeten a pogány Rómában a gyógyítás istenségének, Asclepiusnak volt a szentélye. A keresztény Rómában pedig Bertalan lett a gyógyítások égi pártfogója. Az apostol koponyáját 1238 óta a frankfurti dómban őrzik.

A középkori naptárakban a 9. század óta június 24-én vagy augusztus 25-én említik az ünnepét. 1568-ban vették fel a római naptárba, augusztus 24-re.

forrás: katolikus.hu